

ПРОЛОГ

Лютий 1823 року

ГЛОСТЕРШИР, Англія

Як іронічно: це сталося такого сонячного дня! Перший сонячний день — за скільки? За цілих шість тижнів, протягом яких небо незмінно хмарилось, а подеколи ще й сніжило або дощило. Навіть Філліпові — а він вважав себе терпеливим до примх погоди — на душі стало легше, і він ширше всміхнувся. Пішов надвір — не міг не піти. Кому взагалі до снаги марніти в чотирьох стінах, поки на вулиці таке розкішне сонечко?

А надто посеред суворої сірої зими.

Навіть зараз, коли минув понад місяць від того дня, він не до кінця вірить, що сонцю стало зухвалості так із нього позбиткуватися.

І як він міг бути настільки сліпим, щоб на таке не сподіватися? Він жив із Мариною від самого дня весілля. У нього було вісім довгих років, щоб пізнати цю жінку. Йому слід було цього очікувати. Але насправді...

Що ж, насправді він таки *очікував*. Просто не хотів цього визнавати. Може, тільки намагався обманути себе, ба навіть захиститися. Сховатися від очевидного, сподіваючись, що цього ніколи не станеться, якщо про таке не думати.

Але це сталося. І на додачу ще й сонячного дня. У Бога якесь достеменно викривлене почуття гумору.

Він подивився на склянку, але та чомусь була порожня. Напевно, випив чортове пійло, але не пригадував цього. Захмелілим не почувався — принаймні не аж таким, як мав бути. Чи ж навіть не таким захмелілим, як йому хотілося б.

Визирав у вікно на сонце, яке хилилося до виднокраю. Нинішній день теж сонячний. Напевно, у цьому причина його особливої меланхолії. Принаймні він на це сподівався. Хотів, а радше потребував пояснення цієї спадливої втоми, яка потроху його змагала.

Меланхолія його лякала.

Лякала найбільше. Більше за вогонь, війну й саме пекло. Думка про занурення в смуток, про схожість на неї...

У Марини була меланхолія. Усе своє життя — чи принаймні скільки він її знав — Марина провела в меланхолії. Не пригадував, як звучав її сміх, та й на правду не був певен, чи колись його чув.

Це був сонячний день, і...

Замружився, сам не розуміючи: він намагається хутчіш прикликати спогад, а чи відігнати.

То був сонячний день, і...

— *О* іколи не думали, що знову відчуєте шкірою щось подібне, еге ж, сер Філліп?

Філліп Крейн підставив обличчя сонцю й заплющив очі, дозволяючи теплу пестити свою шкіру.

— Це чудово, — пробурмотів він. — Було б чудово, якби не чортів холод.

Майлз Картер, його секретар, гиготнув.

— Не так уже й холодно. Цього року озеро не замерзло. Усього кілька закритих ділянок.

Філліп неохоче відвернувся від сонця й розплющив очі.

— Але це й не весна.

— Якщо ви очікували весни, сер, можливо, варто звіритися з календарем.

Він зирнув на нього впівока.

— Невже я тобі плачу за нахабство?

— Саме так. І платите дуже пристойно.

Філліп усміхнувся й ще кілька секунд тішився сонечком, так само як і його секретар.

— Я гадав, вам до вподоби хмари, — заговорив Майлз, коли вони знову попрямували до Філліпової теплиці.

— До вподоби, — підтвердив Філліп, ступаючи з упевненістю природженого атлета. — Однак моя прихильність до похмурого неба не означає, що сонце мені подобається менше. — Він зупинився й замислився. — Треба розпорядитися, щоб нянечка Міллзбі сьогодні вивела дітей на прогулянку. Звісно, треба вдягнути теплі шуби, шапки, рукавички й решту, але вони мусять побути на сонці. Надто вже довго сиділи в чотирьох стінах.

— Як і всі ми, — пробурмотів Майлз.

Філліп хихикнув.

— Твоя правда. — Він озирнувся через плече на теплицю. Напевно, слід було розібратися з кореспонденцією, але є справи з насінням, та насправді він цілком зможе попрацювати з Майлзом за якусь

годинку. — Іди, — мовив він секретареві. — Знайди нянечку Міллзбі. З тобою ми згодом попрацюємо. У всякому разі, ти ж ненавидиш теплицю.

— Не цієї пори року, — заперечив Майлз. — Нині я залюбки там погрівся б.

Філліп вигнув брову й нахилив голову в бік Ромні-голли.

— Хочеш сказати, у моєму родовому маєтку гуляють протяги?

— У всіх родових маєтках гуляють протяги.

— І то так, — усміхнувся Філліп.

Майлз йому подобався. Найняв його шість місяців тому, щоб допоміг із горами паперів і дрібними клопатами, які назбиралися під час господарювання в цьому невеличкому маєтку. А секретарів поміркований гумор достоту був доречним в оселі, де сміх лунає зрідка. Слуги ніколи не наважувалися жартувати з Філліпом, а Марина... про сміх чи жарти від неї і мови не було.

Подеколи діти змушували Філліпа сміятися, але це було щось інакше, до того ж здебільшого він і не знав, що їм казати. Пробирав був, але в такому разі почувався занадто незграбним, занадто великим, занадто сильним, якщо тільки таке можливо. Відтак просто відганяв геть дітей, наказуючи повертатися до нянечки.

Так було легше.

— Отож уперед, — сказав Філліп і відіслав Майлза із завданням, яке, либонь, варто було виконати самому.

Сьогодні він ще не бачив дітей. Мусив із ними зустрітися, але не хотів зіпсувати малечі день якоюсь жорсткою фразою, адже уникати таких не вмів.

Знайде їх, коли вони вийдуть на прогулянку з нянечкою Міллзбі. Хороша ідея. Тоді можна буде показати їм якусь рослину й розповісти про неї, і все мине чудово — просто й без оказій.

Філліп увійшов до теплиці й зачинив двері, блаженно вдихаючи вологе повітря. У Кембриджі він вивчав ботаніку й був найстараннішим студентом; правду кажучи, він би й життя науковця обрав, якби старший брат не загинув під Ватерлоо, покинувши на підстаршого Філліпа роль землевласника й замського аристократа.

Напевно, буває і гірше. Зрештою, він міг стати землевласником і міським аристократом. А тут принаймні є нагода у відносному спокої взятися за ботанічні справи.

Він схилився над робочим столом і придивився до свого найсвіжішого витвору — сорту гороху, він пробує виростити якомога товстіші й щедріші стручки. Але наразі безуспішно. Остання партія вся не просто зморщилася — ще й пожовкла, а це був зовсім не той результат, якого він сподівався.

Філліп спохмурнів, але дозволив собі всміхнутися, коли подався в дальній куток теплиці, щоб зібрати своє знаряддя. Ніколи не засмучувався, якщо досліді не давали очікуваних плодів. На його думку, насправді потреба зовсім не є матір'ю всіх винаходів.

Випадковість. Річ завше у випадковості. Звісно, цього не визнає жоден науковець, але видатні відкриття здебільшого стаються, коли хтось намагається розв'язати якусь геть іншу проблему.

Він зі смішком відсунув зморщені рослини. Якщо горох ростиме такими темпами, то він подужає свою подагру десь наприкінці року.

До роботи. До роботи. Він схилився над колекцію насіння й розсипав його так, щоб роздивитися кожну горошину. Потрібно обрати правильну для...

Сіпнувся й зиркнув на нещодавно вимиту скляну стінку. Увагу його привернув якийсь рух на полі. Зблиск червоного.

Червоний. Філіп усміхнено похитав головою. Напевно, це Марина. Червоний колір — її улюблений, хоч його це завжди дивувало. Провівши з нею певний час, хто завгодно подумав би, що вона надасть перевагу чомусь темнішому, похмурішому.

Він провів поглядом її постать, що зникла в підліску, і повернувся до праці. Незвично, що Марина вийшла надвір. Останнім часом вона рідко покидала стіни своєї спальні. Філіп зрадів, що побачив її на вулиці, під сонцем. Може, їй від цього поліпшає. Звісно, вона не зцілиться. Філіп і думки не мав, що сонце зчинить на неї такий вплив. Але може статися, що завдяки ясній теплій днині й кільком годинам прогулянки її обличчя бодай торкнеться усміх.

Бачить Бог, це було б добре для дітей. Вони майже щовечора відвідують матір у її спальні, але цього замало.

І Філіп розумів, що зі свого боку він цю лакуну не заповнює.

Зітхнув, відчуваючи хвилю провини. Він не той батько, який їм потрібен, і розуміє це. Намагався переконати себе, буцімто робить усе, що йому до снаги,

і успішно досягає своєї єдиної мети в батьківстві — не поводитися так, як його батько.

Але все одно він розумів, що цього замало.

Він рішучо відштовхнувся від робочого столу. Насіння зачекає. Діти, напевно, теж зачекають, але це не значить, що вони мусять. І варто саме йому повести їх на прогулянку, а не нянеці Міллзбі, яка не відрізняє листяного дерева від хвойного й, найімовірніше, покаже їм троянду, назвавши її короткою, а...

Він знову визирнув надвір і нагадав собі, що зараз лютий. За такої погоди нянечка Міллзбі навряд чи відшукає якусь квітку, але це все одно не аргумент, щоб йому не вести дітей на прогулянку. З прогулянками він таки порався найліпше, тож не варто перекладати свою відповідальність на інших.

Вийшов із теплиці, але зупинився, не здолавши й третини шляху до Ромні-голлу. Раз він поведе дітей на прогулянку, треба вирушити з ними до їхньої матері. Малюки прагнули бути біля неї, хай навіть вона тільки плескала їх по маківці. Так, треба знайти Марину. Так навіть краще за звичайний променад.

Однаке з власного досвіду знав: не варто висувати припущень щодо душевного стану Марини. Те, що дружина надворі, не означає, що вона добре почувається. А йому було нестерпно, коли діти бачили матір у кепському стані.

Філіп розвернувся й попрямував до підліска, у якому кілька секунд тому зникла Марина. Він ходить майже вдвічі швидше за дружину, тож невдовзі її наздожене й переконається, у якому вона гуморі.